

Załącznik do uchwały Nr XLIX/259/10
Rady Gminy Nowe Miasto Lubawskie
z dnia 23 lipca 2010 r.

Plan
Odnowy Miejscowości
Mszanowo

na lata
2010-2017

Lipiec 2010

Spis treści

1.	Wstęp i powiązanie z dokumentami strategicznymi gminy	4
2.	Charakterystyka miejscowości	8
2.1.	Położenie administracyjno-geograficzne	8
2.2.	Rys historyczny	10
2.3.	Funkcja miejscowości	11
2.4.	Opis i charakterystyka obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb kulturalno-społecznych mieszkańców	12
2.5.	Rolnictwo, użytkowanie gruntów	13
2.6.	Ludność	15
2.7.	Bezrobocie	18
2.8.	Pomoc społeczna	21
2.9.	Gospodarka	23
2.10.	Kultura – życie kulturalne	24
2.11.	Sport i rekreacja	25
3.	Inwentaryzacja zasobów	26
3.1.	Zasoby przyrodnicze	26
3.1.1.	Warunki geomorfologiczne	26
3.1.2.	Lasy	27
3.1.3.	Gleby	27
3.1.4.	Wody powierzchniowe	27
3.1.5.	Formy ochrony przyrody	29
3.2.	Zasoby kulturowe	29
3.3.	Zasoby mieszkaniowe	31
3.4.	Zasoby oświatowe	31
3.5.	Zasoby infrastrukturalne.....	31
3.5.1.	Sieć komunikacyjna	31
3.5.2.	Wodociągi i kanalizacja	31
3.5.3.	Gaz i ogrzewanie	32
3.5.4.	Telekomunikacja i poczta	33
3.6.	Zasoby turystyczne	33
4.	Analiza SWOT	36
5.	Kierunki rozwoju miejscowości Mszanowo	37
6.	Planowane działania w perspektywie 7 lat (2010-2017)	39
7.	Harmonogram realizacji projektów	44

8.	Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości	45
9.	Monitorowanie Planu Odnowy Miejscowości	46
9.1.	Monitoring rzeczowy	46
9.2.	Monitoring finansowy	47
10.	Public Relations Planu Odnowy Miejscowości	48
	Spis tabel	49
	Spis rysunków	50

1. Wstęp i powiązanie z dokumentami strategicznymi Gminy

Plan Odnowy Miejscowości Mszanowo został opracowany na podstawie dostępnych w tym czasie wersji dokumentów programowych i strategicznych, regulacji prawnych oraz danych i dokumentów dotyczących rozwoju miejscowości Mszanowo.

Plan Odnowy Miejscowości Mszanowo jest narzędziem niezbędnym w procesie planowania zadań służących rozwojowi obszarów wiejskich w tej miejscowości. Dokument obejmuje charakterystykę miejscowości Mszanowo, w tym określa jej lokalizację, historię, funkcję, opisuje obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb kulturalno-społecznych mieszkańców, użytkowanie gruntów, sytuację demograficzną, bezrobocie, pomoc społeczną, gospodarkę oraz życie kulturalne (charakterystyka miejscowości). Identyfikuje również zasoby przyrodnicze, kulturowe, mieszkaniowe, oświatowe, infrastrukturalne oraz turystyczne występujące na terenie Mszanowa. Plan Odnowy Miejscowości Mszanowo dotyczy lat 2010–2017. Podstawową jego część stanowi opis zasobów wsi i tkwiącego w niej potencjału oraz możliwości organizacyjnych mieszkańców. Dzięki diagnozie stanu w ramach analizy SWOT przedstawia analizę mocnych i słabych stron, jak również szans i zagrożeń miejscowości. Określa kierunki rozwoju miejscowości Mszanowo oraz wyznacza zadania polegające na poprawie jej sytuacji w poszczególnych obszarach rozwoju.

W dokumencie zaprezentowano również harmonogram realizacji projektów, system wdrażania oraz sposoby monitorowania i system komunikacji społecznej.

W pracach nad przygotowaniem niniejszego Planu uwzględniono i przeprowadzono spotkania w ramach konsultacji społecznych. W debacie wzięli udział przedstawiciele Urzędu Gminy, Sołectwa Mszanowo, jednostek organizacyjnych Gminy.

Obowiązek stworzenia planu wynika z zapisów Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 - służącego wpieraniu obszarów i społeczności wiejskich. Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem programowym, który integruje potrzeby społeczności lokalnej w zakresie ładu kulturowo – ekologicznego, społecznego, gospodarczo – infrastrukturalnego. W swoich ustaleniach bazuje na dokumentach i programach planistycznych będących podstawą polityki regionalnej zarówno na poziomie krajowym, wojewódzkim jak i powiatowym. Zgodność Planu Odnowy Miejscowości ze strategicznymi dokumentami planistycznymi jest warunkiem koniecznym jego skutecznej realizacji.

Plan Odnowy Miejscowości Mszanowo jest zgodny z następującymi dokumentami strategicznymi Gminy Nowe Miasto Lubawskie:

1) Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Nowe Miasto Lubawskie

Plan odnowy miejscowości wsi Mszanowo wpisuje się w Plan Rozwoju Lokalnego (PRL) Gminy Nowe Miasto Lubawskie, który szereguje cele rozwoju gminy w trzech Priorytetach:

Priorytet I: Poprawa zagospodarowania infrastrukturalnego obszaru gminy

Priorytet II: Poprawa zagospodarowania w infrastrukturę społeczną obszaru powiatu

Priorytet III: Rozwój Zasobów Ludzkich

Do najważniejszych celów cząstkowych PRL należą:

1. Budowa i modernizacja urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków,
2. Budowa i modernizacja urządzeń do zaopatrzenia w wodę i poboru wody,
3. Budowa i modernizacja dróg gminnych,
4. Wprowadzenie kompleksowego systemu gospodarki odpadami,
5. Poprawa jakości powietrza oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
6. Kompleksowe uzbrojenie terenu pod inwestycje,
7. Budowa i modernizacja gminnej bazy kulturalnej,
8. Budowa i modernizacja gminnej bazy turystycznej,
9. Poprawa stanu lokalnej infrastruktury społecznej,
10. Stworzenie systemu aktywizacji zawodowej grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (*Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2004-2006 oraz 2007-2013. 2004*)

2) Strategię Obszaru Lokalnego Nowe Miasto Lubawskie oraz Gminy Nowe Miasto Lubawskie i Kurzętnik.

Misja obszaru sformułowana przez autorów Strategii brzmi Ziemia nowomiejska integruje dla tworzenia:

- nowych miejsc pracy,
- ochrony środowiska,
- wzrostu wykształcenia,

- bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców,
- rozwoju turystyki i kultury.

Tabela 1

Wizja obszaru Nowe Miasto Lubawskie w perspektywie roku 2010 i dalszej

Grupa odniesienia	Treść pożądanego stanu obszaru dla grupy odniesienia
Mieszkańcy obszaru	<ol style="list-style-type: none"> 1. Praca i mieszkanie dla każdego 2. Powszechny dostęp do edukacji, kultury i sportu
Władze samorządowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykształcone, komunikatywne władze o dużym autorytecie i poparciu społecznym 2. Operatywni liderzy
Przedsiębiorcy i inwestorzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pełna infrastruktura techniczna „pod inwestycje” 2. Stabilne zasady inwestowania 3. Odpowiednio wykształcone zasoby pracy
Rolnicy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wieś wielofunkcyjna 2. Pełna specjalizacja i wysoka towarowość produkcji rolnej 3. Zróżnicowane formy własnościowe gospodarstw rolnych i spółdzielni

Źródło: Plan Strategiczny obszaru lokalnego Nowe Miasto Lubawskie oraz gminy Nowe Miasto Lubawskie i Kurzętnik. 1998.Gdańsk s.23

3) Program ochrony środowiska Gminy Nowe Miasto Lubawskie

Celem strategicznym, czyli misją powiatu nowomiejskiego, a więc i gmin wchodzących w jego skład, jest „Proekologiczny rozwój powiatu – działanie w kierunku osiągnięcia wysokiej świadomości ekologicznej społeczeństwa, zachowania walorów środowiskowych, krajobrazowych i przyrodniczych oraz pełna kontrola przestrzegania przepisów w zakresie ochrony środowiska i przyrody, zmierzające do osiągnięcia pozycji lidera w województwie w zakresie czynnej ochrony środowiska”.

Zadania przedstawione w harmonogramie planu wynikają bezpośrednio z zapisów Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010, Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowomiejskiego, Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Nowe Miasto Lubawskie, Planu Strategicznego Obszaru Lokalnego miejscowości Nowe Miasto Lubawskie oraz Gmin Kurzętnik i Nowe Miasto Lubawskie, a także diagnozy stanu środowiska w gminie Nowe Miasto Lubawskie.

I tak do celów głównych planu zaliczone zostały:

- wzrost świadomości ekologicznej,

- zagospodarowanie przestrzenne uwzględniające wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu,
- ochrona ekosystemów wodnych,
- ochrona jakości wód,
- rozwój turystyki niezagrażający stanowi środowiska,
- dobry stan atmosfery,
- ochrona przyrody, bioróżnorodności i puli genowych,
- ochrona gleb przed degradacją,
- optymalna lesistość,
- racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych, materiałów i energii (*Program ochrony środowiska Gminy Nowe Miasto Lubawskie na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011 2004*).

4) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowe Miasto Lubawskie

Plan jest również zgodny z dokumentami o znaczeniu ponadlokalnym. Są to:

- 1) Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Nowomiejskiego na lata 2004 – 2006 oraz 2007 – 2013**
- 2) Strategia Rozwoju Powiatu Nowomiejskiego na lata 2007 – 2013**
- 3) Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020**

2. Charakterystyka miejscowości

2.1. Położenie administracyjno-geograficzne

Miejscowość Mszanowo położona jest w gminie wiejskiej Nowe Miasto Lubawskie w powiecie nowomiejskim. Powiat, zaś zlokalizowany jest w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Sąsiaduje z powiatem działdowskim od wschodu, iławskim od północy, grudziądzkim od zachodu i brodnickim od południa.

Rys. 1. Położenie powiatu nowomiejskiego na tle województwa

Źródło: www.zpp.pl

Gmina wiejska Nowe Miasto Lubawskie sąsiaduje natomiast z gminą miejską Nowe Miasto Lubawskie, gminą Grodziczno, Kurzętnik i Biskupiec Pomorski oraz gminami powiatu iławskiego – Lubawa i Iława. Dokładne położenie gminy przedstawia poniższy rysunek.

Rys. 2. Położenie Gminy Nowe Miasto Lubawskie na tle powiatu nowomiejskiego

Źródło: www.zpp.pl

Wieś Mszanowo położona jest ok. 2 km na północny wschód od Nowego Miasta Lubawskiego.

Rys. 3. Miejscowość Mszanowo na tle gminy

Źródło: Zbiory Urzędu Gminy Nowe Miasto Lubawskie

W świetle fizyczno – geograficznego podziału Polski miejscowość Mszanowo leży (tak jak cała Gmina Nowe Miasto Lubawskie) w obrębie makroregionu Pojezierza Chełmińsko – Dobrzyńskiego. Jej obszar znalazł się w zasięgu ostatniego zlodowacenia skandynawskiego, stąd rzeźba terenu posiada cechy charakterystyczne dla krajobrazu młodoglacjalnego. Bardzo urozmaicona rzeźba terenu jest efektem erozyjnej i akumulacyjnej działalności lądolodu.

Klimat miejscowości Mszanowo nie odbiega od klimatu całego powiatu nowomiejskiego. Charakteryzuje się dużą zmiennością. Średnie temperatury wahają się ok. 7,0 - 7,5 °C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą ok. 17,5 °C, a najzimniejszym miesiącem luty (- 4,1 °C). Długość okresu wegetacyjnego wynosi ok. 165 dni. Przeciętne wieloletnie sumy opadów wynoszą ok. 598 mm.

2.2. Rys historyczny

Mszanowo stanowiło we wczesnym średniowieczu własność kapituły chełmińskiej. Wioska powstała na początku XIV wieku, notowana w 1327 roku jako *Wipsanow*. Właśnie w tym roku biskup za zgodą kapituły przekazał tę wioskę na rzecz Mikołaja na prawie chełmińskim. Mikołaj był rycerzem -wasalem biskupim. W 1414 roku pojawiły się we wsi niszczące zagony wojsk Jagiełły, które dokonały strat na sumę 100 guldenów. Wioska nie była duża, więc i straty były mniejsze.

Osady rycerzy wasalnych wobec biskupów charakteryzowały się właśnie niewielkim obszarem. Jednak ci rycerze z czasem zapewne wymarli, a wioska opustoszała.

W połowie XVI wieku *Weipczanow* stał się obiektem sporu między biskupem chełmińskim i jego kapitułą. W wyniku porozumienia teren Mszanowa przejął biskup chełmiński. Jednak biskup nie miał zapewne możliwości zagospodarować wsi i w 1554 roku przekazał "*opustoszałą i nie uprawną*" wieś kapitule chełmińskiej.

Jednak i kapituła nie zagospodarowała tego obszaru, ponieważ według danych z końca XVI wieku nie było tu żadnych mieszkańców.

Dopiero na przełomie XVI i XVII wieku władze kapitulne zagospodarowały teren. Wizytacja z 1605 roku przekazuje: *Krow pozitecznich 9. Ialowicz po 3 lat 3. Ialowicz po 2 lat 3. Byk 1.* Był tu zatem tylko folwark kapitulny z niewielkim inwentarzem. W 1651 roku opisywano budynki folwarczne. W czasie wojny ze Szwecją wioska została

zniszczone. Dane z 1667 roku informują: *Dwór, obora i stodoła bardzo spustoszałe.*

W XVIII wieku Mszanowo nadal stanowiło własność kapituły chełmińskiej, z tym jednak, że w 1773 roku zostały one upaństwowione. Mapy z przełomu XVIII i XIX wieku nazywają wioskę Mszanowa. Powstał tu rządowy folwark.

Opis z 1885 roku przekazuje, że miejscowy folwark miał 935 mórg magdeburgskich obszaru (24 ha) i dawał rocznie 1 018 marek dochodu. W 1868 roku było tu 11 budynków, 4 domy, 53 mieszkańców, w tym 41 katolików. Napisano: *„Jest tu most na Drwęcy zbudowany rok 1884 za 3000 marek”*

Przed wojną Mszanowo stanowiło folwark. Spis powszechny z 1921 roku przekazuje dane o 6 domach mieszkalnych i 99 mieszkańcach, wśród nich notowano 96 katolików i 3 ewangelików, podział narodowościowy był podobny. Istniała tu przed wojną gorzelnia, własność J Gadomskiego.

2.3. Funkcja miejscowości

Mszanowo jest wsią typu wielodrożnicy, położoną ok. 0,5 km od drogi krajowej nr 15 Inowrocław - Toruń - Ostróda. Dogodne połączenie drogowe z Nowym Miastem Lubawskim (2 km) i Lubawą (17 km) sprzyja rozwojowi tej wsi.

Rys. 4. Część wsi Mszanowo z lotu ptaka

Źródło: Zbiory Urzędu Gminy Nowe Miasto Lubawskie

Mszanowo to wieś, która pełni przede wszystkim funkcje mieszkalne.

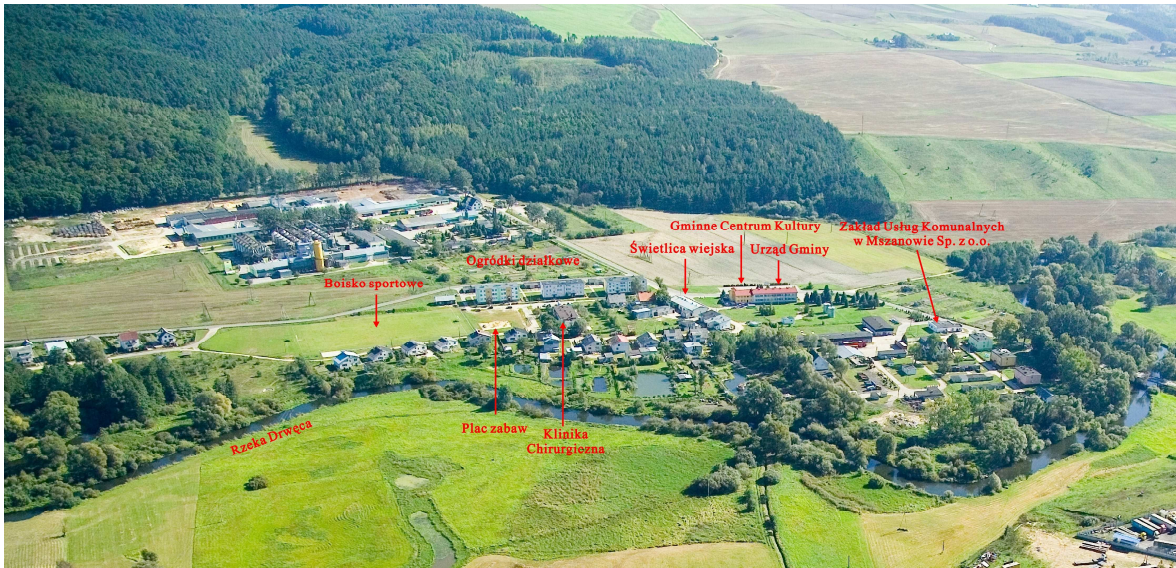
- **funkcja mieszkalna** – przeważa zabudowa jednorodzinna, znajduje się tu 6 domów wielorodzinnych, tzw. bloków.
- **funkcja usługowa** – znajdują się tu instytucje i zakłady świadczące usługi na rzecz mieszkańców nie tylko miejscowości ale i powiatu są to: Urząd Gminy Nowe Miasto Lubawskie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Zespół Oświaty, Gminne Centrum Kultury, Zakład Usług Komunalnych, Firma Kompas produkująca pasze dla rolnictwa, klinika chirurgiczna.
- rozwijająca się **funkcja turystyczna** – z uwagi na atrakcyjne położenie (przepływająca rzeka, bliskość lasów i jezior) oraz walory przyrodnicze wieś ma ogromny potencjał do rozwoju turystyki wiejskiej).

2.4. Opis i charakterystyka obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb kulturalno-społecznych mieszkańców

W przestrzenno – urbanistycznym układzie wsi można wyodrębnić centralny obszar Mszanowa, w skład którego wchodzi takie ulice jak: Długa, Podleśna, Parkowa, Na Skarpie, Nad Drwęcą, Krótka, Polna, Piaskowa.

Znajduje się tu większość najważniejszych instytucji społecznych i publicznych działających na terenie Mszanowa. Są to: Urząd Gminy Nowe Miasto Lubawskie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Zespół Oświaty, Gminne Centrum Kultury, Zakład Usług Komunalnych, klinika chirurgiczna.. W pobliżu znajdują się również, plac zabaw, świetlica wiejska, sklep spożywczo-przemysłowy, przystanek mini-bus.

Z uwagi na lokalizację na tym obszarze najważniejszych dla życia społeczno-kulturalnego instytucji pełni on funkcję centrum wsi. Brak jednak w tym miejscu wielofunkcyjnej przestrzeni gdzie mieszkańcy mogliby się spotykać i organizować imprezy kulturalne integrujące społeczność lokalną, co zdecydowanie obniża atrakcyjność obszaru dla mieszkańców jak i dla przyjezdnych. Dlatego też istnieje potrzeba zagospodarowania i uporządkowania tego terenu, który dzięki dogodnemu położeniu może spełniać funkcje społeczno-kulturalne. Ze względu na położenie terenu przy ruchliwej drodze powiatowej niezbędna jest poprawa układu komunikacyjnego w tym obszarze w celu zapewnienia bezpieczeństwa użytkowników.

Rys. 5. Obszar o szczególnym znaczeniu

Źródło: Zbiory Urzędu Gminy Nowe Miasto Lubawskie

2.5. Rolnictwo, użytkowanie gruntów

Mszanowo podobnie jak cała Gmina Nowe Miasto Lubawskie, należy do słabo uprzemysłowionych rejonów województwa warmińsko - mazurskiego.

Podstawę działalności gospodarczej stanowi rolnictwo małe i średnio obszarowe. Znajduje się tu 11 gospodarstw rolnych, które łącznie zajmują powierzchnię 68,33210 ha fizycznych. W strukturze obszarowej gospodarstw rolnych 54,55 % stanowią gospodarstwa małoobszarowe do 5 ha. Gospodarstwa duże powyżej 15 ha stanowią niewiele ponad 18 % ogólnej liczby gospodarstw w Mszanowie, ponad 27 % stanowią gospodarstwa o powierzchni z przedziału od 5 do 15 ha. Przedstawia to poniższa tabela.

Tabela 2

Struktura obszarowa gospodarstw rolnych

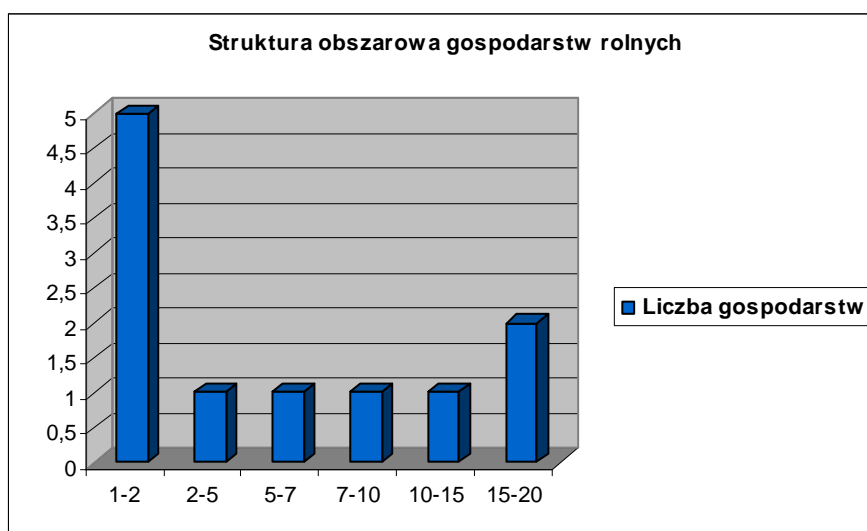
Miejscowość	Powierzchnia gospodarstwa w ha	Liczba gospodarstw	Razem powierzchnia w ha
1	2	3	4
Mszanowo	1-2	5	6,1952
	2-5	1	2,1405
	5-7	1	6,0493
	7-10	1	7,7180

	10-15	1	11,7380
	15-20	2	34,4900
	Razem	11	68,3310

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy, stan na dzień 04.01.2010 r.

Jak łatwo zauważyć najwięcej gospodarstw rolnych tj. 5 mieści się w przedziale od 1 – 2 ha. Drugą grupą, co do wielkości gospodarstw stanowią gospodarstwa największe. Liczba takich gospodarstw równa jest 2. Najmniejszą grupę natomiast stanowią gospodarstwa w pozostałych przedziałach.

Szczegółową strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w miejscowości Mszanowo przedstawia poniższy rysunek.

Rys. 6. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych

Źródło: Opracowanie własne.

W związku z tym, iż najmniejszą jednostką w ewidencji gruntów jest obręb poniższe dane zastały przedstawione dla obrębu Bratian, w skład którego wchodzi między innymi Mszanowo.

Obręb Bratian zajmuje powierzchnię 2085,12 ha. (tj. 15,12 % powierzchni gminy). Użytkowanie gruntów miejscowości według stanu na dzień 04.01.2010 roku przedstawia się następująco:

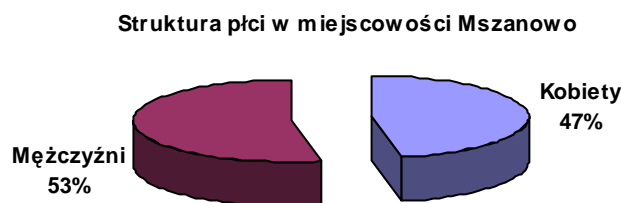
- powierzchnia użytków rolnych – 935,64 ha (tj. 44,87 % ogólnej powierzchni obrębu).
- powierzchnia lasów – 906,28 ha (tj. 43,46 % ogólnej powierzchni obrębu),

- pozostałe grunty i nieużytki 243,20 ha (tj. 11,66 % ogólnej powierzchni obrębu).

Wśród użytków rolnych dominują grunty orne 767,68 ha, pastwiska 72,21 ha i łąki 70,34 ha. Sady natomiast zajmują tylko 0,71 ha. Grunty rolne zabudowane stanowią 24,70 ha.

2.6. Ludność

Na dzień 31.12.2009 roku wieś Mszanowo zamieszkiwało 421 osób (zameldowanie stałe i czasowe) z czego 198 to kobiety, 223 to mężczyźni, co stanowi 5,05 % mieszkańców Gminy Nowe Miasto Lubawskie. Kobiety stanowią 47 %, mężczyźni natomiast 53 % ogólnej liczby mieszkańców miejscowości.

Rys. 7. Struktura płci w miejscowości Mszanowo

Źródło: Opracowanie własne.

Liczba mieszkańców na przełomie ostatnich 4 lat zmieniała się nieznacznie:

Tabela 3

Liczba mieszkańców w latach 2006 – 2009

Rok	2006	2007	2008	2009
Liczba mieszkańców	395	397	411	421

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG NML.(stany na koniec roku)

Rys. 8. Liczba mieszkańców w poszczególnych latach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG NML

Liczbę mieszkańców w podziale na grupy wiekowe przedstawia tabela poniżej.

Tabela 4

Liczba mieszkańców z podziałem na wiek

MIEJSCOWOŚĆ	LICZBA LUDNOŚCI	WIEK		RAZEM WEDŁUG PŁCI
Mszanowo	421	przedprodukcyjny	M: 55 K: 38	Mężczyźni: 223 Kobiety: 198
		produkcyjny	M: 156 K: 137	
		poprodukcyjny	M: 12 K: 23	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG NML.

Jak wskazują powyższe dane osoby w wieku produkcyjnym stanowią 69,60 % ogółu mieszkańców wsi.

W kolejnej tabeli zaprezentowano liczbę i strukturę ludność ze względu na wiek mieszkańców w porównaniu z liczbą i strukturą ludności w Gminie Nowe Miasto Lubawskie.

Tabela 5

Liczba mieszkańców z podziałem na wiek na tle gminy

Wyszczególnienie	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
Mszanowo	55	38	156	137	12	23
Liczba ludności w Mszanowie	93		293		35	
Gmina Nowe Miasto Lubawskie	1069	1072	2754	2390	333	720
Liczba ludności w gminie	2141		5144		1053	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG NML.

Poziom wykształcenia mieszkańców gminy jest niski. Zaledwie 2,85 % mieszkańców posiada wyższe wykształcenie i 17,9 % - średnie, w tym 3,3 % - ogólnokształcące. Najbardziej liczną grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (41,9 %) i zasadniczym zawodowym (31,8 %). Stosunkowo dużą grupę stanowią również osoby z niepełnym wykształceniem podstawowym lub też bez wykształcenia – 5 %.

Tabela 6

Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Nowe Miasto Lubawskie

Gmina	Wyższe	Średnie			Zasadnicze zawodowe	Podstawowe ukończone	Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego
		Razem (łącznie z policealnym)	w tym				
			Ogólnokształcące	Zawodowe			
Nowe Miasto Lub.	2,85 %	17,9 %	3,3 %	12,7 %	31,8 %	41,9 %	5 %

Źródło: Spis Powszechny. 2002. Olsztyn.

2.7. Bezrobocie

Na terenie miejscowości Mszanowo oraz w innych miejscowościach gminy nie są prowadzone odrębne statystyki dotyczące bezrobocia. Struktura bezrobocia została przedstawiona w oparciu o dane obejmujące cały obszar Gminy Nowe Miasto Lubawskie.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Nowym Mieście Lubawskim zarejestrowanych na dzień 31.12.2009 roku było 566 osób, w tym 296 kobiet. Stopa bezrobocia dla powiatu nowomiejskiego w październiku 2009 r. wyniosła 17,4 %.

Tabela 7

Liczba bezrobotnych w Gminie Nowe Miasto Lubawskie w poszczególnych latach

Wyszczególnienie	2005		2006		2007		2008		2009	
	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych	908	518	780	484	531	338	369	221	566	296
Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku	207	76	161	66	121	60	128	64	214	89
Liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku	701	442	619	418	410	278	241	157	352	207
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	563	347	520	358	328	240	166	118	173	118

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP Nowe Miasto Lubawskie. Stany na dzień 31.12.

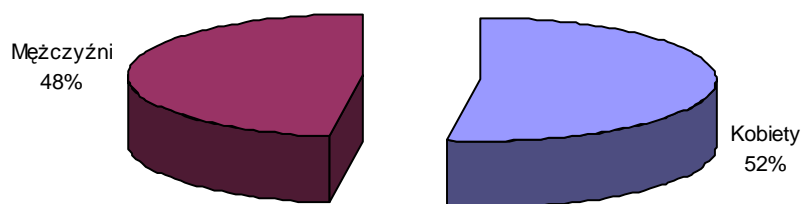
Rys. 9. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych

Źródło: Opracowanie własne.

W Gminie Nowe Miasto Lubawskie bezrobocie sięga 566 osób (dane na 31.12.2009). W roku 2005 bezrobocie osiągnęło poziom 908 osób, natomiast w roku 2006 i 2007 odpowiednio 780 i 531. W 2008 r. 369. W analizowanym okresie sytuacja polepszała się z roku na rok, jednakże w 2009 r. sytuacja odwróciła się. Przyczynę wzrostu liczby bezrobotnych można dopatrywać się w kryzysie jaki dotykał Polskę i świat w tym okresie. Mimo tego liczba zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do 2005 r. spadła o 342 osoby.

Na terenie gminy niepokojący jest fakt, iż największe trudności ze znalezieniem pracy mają kobiety. Ponad połowę osób pozostających bez pracy stanowią kobiety. Taka sytuacja miała miejsce w ostatnich 4 latach. Najgorzej jednak przedstawiała się sytuacja w 2007 roku, wówczas kobiety stanowiły największy odsetek osób pozostających bez pracy i wynosił 63,65 %.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na dzień 31.12.2009 r.

Rys. 10. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg płci

Źródło: Opracowanie własne.

Bardzo duża liczba osób pozostająca bez pracy i bez prawa do zasiłki jest oznaką wstępowania w gminie zjawiska długotrwałego okresu pozostawania bez pracy. Osoby, które nie pracują już ponad rok tracą chęci do poszukiwania pracy, często odczuwają ogromną bezsilność i apatię wobec zaistniałej sytuacji. Osoby takie przestają nawet szukać alternatywnych źródeł utrzymania rodziny. Są dużo bardziej podatne na wszelkiego rodzaju patologie społeczne i szybciej, również przez innych członków społeczności, spychani są na tak zwany margines społeczny. Sytuację taką potwierdzają dane statystyczne na temat czasu pozostawania bez pracy podana w miesiącach:

Tabela 8

Liczba bezrobotnych z uwzględnieniem czasu pozostawania bez pracy

Czas pozostawania bez pracy	2005		2006		2007		2008		2009	
	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety
Do 1 mies.	47	20	50	21	48	20	46	18	77	28
1-3	128	57	113	46	80	36	65	36	106	49
3-6	127	60	102	58	82	51	77	47	157	80
6-12	173	87	126	75	69	38	73	45	122	66
12-24	159	90	133	88	75	49	38	24	63	42
Pow. 24	274	204	256	196	177	144	70	51	41	31
Razem	908	518	780	484	531	338	369	221	566	296

Źródło: Opracowanie własna na podstawie danych z PUP Nowe Miasto Lubawskie.

Z powyższych danych wynika, że na terenie gminy występuje zjawisko długotrwałego bezrobocia.

Tabela 9

Liczba bezrobotnych z podziałem na poziom wykształcenia

Wykształcenie	2005		2006		2007		2008		2009	
	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety
Wyższe	10	7	12	10	7	7	13	11	13	12
Policealne i średnie zawodowe	164	115	136	104	91	68	79	63	96	56
Ogólnokształcące	39	33	39	32	30	21	24	14	34	25
Zasadnicze zawodowe	353	177	274	156	184	112	113	55	219	96
Gimnazjalne i poniżej	342	186	319	182	219	130	140	78	204	107
Razem	908	518	780	484	531	338	369	221	566	296

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP Nowe Miasto Lubawskie.

Z powyższych danych wynika, że największe trudności ze znalezieniem pracy mają osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym oraz z zasadniczym zawodowym. Drugą grupę osób najbardziej narażoną na brak pracy są osoby posiadające wykształcenie policealne lub średnie zawodowe. Fakt, że osoby z wykształceniem ogólnym obok tych z wyższym mają najmniejsze problemy ze znalezieniem pracy może wynikać z tego, iż są to najczęściej osoby kontynuujące naukę na uczelniach wyższych.

2.8. Pomoc społeczna

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na koniec 2009 roku wynosiła 32 osoby (10 rodzin). Udział osób korzystających z pomocy społecznej w całkowitej liczbie mieszkańców wsi wynosił 7,6 %, podczas gdy średnia dla całej gminy wynosiła 20,12 % (1678 osób korzystających z pomocy społecznej w gminie – 455 rodzin).

Osoby korzystające z pomocy społecznej z miejscowości Mszanowo stanowiły ponad 1,9 % wszystkich beneficjent ośrodka pomocy w gminie Nowe Miasto Lubawskie

Rys. 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na tle gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS.

Główne formy pomocy to:

- zasiłek okresowy
- zasiłek celowy na opał ,leki
- zasiłek celowy na zakup żywności w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
- zasiłek stały
- dożywianie dzieci w szkole

Dzięki aktywnemu pozyskiwaniu przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanowie środków zewnętrznych, oprócz realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej, możliwe jest wdrażanie kompleksowych i nowatorskich rozwiązań, stwarzających szansę skutecznego działania w kierunku systematycznego zmniejszania skali bezrobocia w gminie oraz uruchomienia procesu stopniowego wychodzenia z wykluczenia społecznego, a także pobudzenia aktywności środowiska lokalnego.

Wśród wielu działań podejmowanych przez Ośrodek skierowanych do różnych grup społecznych (m.in. dzieci i młodzieży, osób dorosłych, osób 50+, uzależnionych, niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, niezaradnych życiowo, rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi) szczególnie należy wymienić realizację projektów: „Utworzenie i funkcjonowanie Klubu Integracji Społecznej w Mszanowie”, „Od bierności do aktywności”, „**Młodzieżowy Klub**

Integracji Społecznej w Bratianie”, „Gwiździny – aktywna społeczność”, „Jamielnik i okolica – aktywna społeczność”. We współpracy ze Stowarzyszeniem Wspierania Inicjatyw Lokalnych z/s w Nowym Mieście Lubawskim realizowano projekt „Wakacje z angielskim” oraz projekt „Akademia Seniora w Bratianie”, za który Stowarzyszenie otrzymało tytuł „Dobra praktyka EFS na Warmii i Mazurach” w I edycji konkursu „Ambasador EFS 2009 w ramach dobrych praktyk POKL”.

Rys. 12. Ścianka wspinaczkowa wybudowana w ramach projektu MKIS w sali gimnastycznej Zespołu Szkół im. Rodu Działyńskich w Bratianie

Źródło: Zbiory Urzędu Gminy Nowe Miasto Lubawskie.

2.9. Gospodarka

W miejscowości Mszanowo na dzień 5.07.2010 r. działa 17 firm, w tym 3 z KRS. Najbardziej rozwinięte są handel, usługi i produkcja. W miejscowości Mszanowo najprężniej działają: Wytwórnia Pasz „Kompass”, Zakład Usług Komunalnych Sp z o.o., oraz Klinika Chirurgiczna „MEDICUS”.

Przedsiębiorstwo „Kompass” S.j. w Mszanowie – właścicielami przedsiębiorstwa są Mirosław Tkaczyk i Stanisław Pawłowski. Przedsiębiorstwo to zajmuje się wytwarzaniem pasz. W firmie zatrudnienie znajduje 35 osób.

Gospodarka w gminie ulega ciągłemu rozwojowi. Gmina posiada wolne tereny inwestycyjne, a potencjalni inwestorzy mogą liczyć na ulgi w podatkach od nieruchomości.

Usługi zdrowotne od 1995 roku w Mszanowie świadczy klinika chirurgiczna MEDICUS S.C. Właścicielami są chirurdzy: dr n. med. Ryszard Peterlejtner oraz lek. med. Grzegorz Zakręta. Klinika mieści się w pawilonie o powierzchni 550 m². Zlokalizowana jest w zacisznym osiedlu w pobliżu lasów i łąk rzeki Drwęcy. Posiada jedno i dwuosobowe sale chorych z TV i telefonem przy łóżku chorego, sale intensywnej terapii medycznej oraz zaplecze operacyjne i centralną sterylizację. Usługi medyczne dostępne są przez całą dobę.

2.10. Kultura – życie kulturalne

Życie kulturalne wsi skupia się głównie wokół Samorządu wiejskiego (sołtysa z radą sołecką) oraz Gminnego Centrum Kultury.

Mieszkańcy mają możliwość uczestniczenia w różnych imprezach, warsztatach, przeglądach organizowanych przez Gminne Centrum Kultury Nowe Miasto Lubawskie z/s w Mszanowie. Sztandarową imprezą w gminie jest „Marsz na Grunwald” – rokrocznie w ostatni weekend czerwca w Bratianie organizowane jest cykl imprez upamiętniających ostatnie dni obu armii przed bitwą grunwaldzka. Inscenizowane są takie wydarzenia jak: Narada Wielkiego Mistrza Ulryka von Jungingena z dostojnikami Zakonu na zamku w Bratianie, czy odwzorowanie orszaku rycerskiego podążającego na bitwę.

Rys. 13. Marsz na Grunwald

Źródło: Fot. Stanisław R. Ulatowski

2.11. Sport i rekreacja

W Mszanowie od kilkunastu lat działa Ludowy Zespół Sportowy zrzeszający ok. 25 członków. W ramach klubu istnieje sekcja piłki nożnej. Obecny zespół piłkarski z Mszanowa został założony w 1998 roku. Można by powiedzieć, że został on reaktywowany, gdyż początki piłki nożnej w Mszanowie sięgają lat 70-tych. Na przełomie lat 70/80 drużyna LKS Mechanik Mszanowo występowała w rozgrywkach B i A-Klasy. Dobra sytuacja finansowa i groźba bankructwa KS Drwęca spowodowały, że w 1981 roku Mechanik przejął sekcję piłkarską od nowomiejskiej drużyny i występował w rozgrywkach ligi okręgowej do 1990. Później KS Drwęca wchłonęła LKS Mechanik i klub przestał istnieć. Jeśli chodzi o obecny zespół to założycielami tej drużyny byli Paweł Oelberg, Andrzej Adamski i ś.p. Dariusz Stawicki. To ich determinacja i zaangażowanie sprawiły, że powstał zespół, który rósł w siłę z sezonu na sezon. Obecnie zespół gra pod nazwą Finishparkiet Mszanowo.

Rys. 14. LZS Finishparkiet Mszanowo

Źródło: Zbiory Urzędu Gminy Nowe Miasto Lubawskie.

3. Inwentaryzacja zasobów

3.1. Zasoby przyrodnicze

3.1.1. Warunki geomorfologiczne

Mszanowo jak i cała gmina w świetle fizyczno-geograficznego podziału Polski znajduje się w obrębie makroregionu Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego. Jej obszar znalazł się w zasięgu ostatniego zlodowacenia skandynawskiego, stąd rzeźba terenu posiada cechy charakterystyczne dla krajobrazu młodoglacjalnego. Procesy glacialne związane z kolejnymi fazami postępu i regresji lądolodu spowodowały, że obszar ten został mocno urzeźbiony i charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem hipsometrycznym. Występuje tu wyjątkowo duże nagromadzenie polodowcowych form rzeźby terenu takich jak m.in. moreny denne, pagórki wzgórza morenowe, rynny subglacjalne, płyty sandru, zagłębienia wytopiskowe. Bardzo urozmaicona rzeźba terenu jest efektem erozyjnej i akumulacyjnej działalności lądolodu, wód z topniejącego lądolodu oraz procesów zachodzących w okresie po ustąpieniu lądolodu i obecnie. Podstawowymi formami rzeźby terenu na tym obszarze są płaska i falista wysoczyzna morenowa, równiny sandrowe oraz dolina Drwęcy. Największe powierzchnie zajmuje falista wysoczyzna morenowa o nierównej powierzchni. Zbudowana jest przeważnie z gliny morenowej i gliny piaszczystej, a miejscami z piasków zwałowych. Płaska wysoczyzna morenowa zalega płytami w rejonie wsi Jamielnika, Radomna, Nowego Dworu, Lekart. Na tle wysoczyzny morenowej wyraźnie dominują pagórki i wzgórza morenowe, które wznoszą się ponad 160 m n.p.m. Występują one w rejonie Nawry i Gwiżdżin. Posiadają kształt rozległych masywów. Na powierzchni zbudowane są z gliny zwałowej, która jest efektem akumulacyjnej działalności lądolodu skandynawskiego. Na obszarze wysoczyzny morenowej występują pagórki morenowe, ozy - na południe od Nowego Dworu i w rejonie Chrośła oraz kemy - na południe od Jamielnika. Ozy i kemy zbudowane są z warstwowych piasków i żwirów. Ze względu na cenny materiał budowlany ozy w Nowym Dworze zostały w znacznym stopniu zniszczone. Wysoczyznę morenową rozcinają liczne i silnie rozgałęzione rynny polodowcowe, doliny wód roztopowych oraz zagłębienia wytopiskowe. Rynny jeziora Skarlińskiego, Gryźliny i Studa mają przebieg równoleżnikowy. W północnej części gminy Nowe Miasto Lubawskie znaczne powierzchnie zajmują równiny sandrowe powstałe w wyniku akumulacyjnej działalności wód roztopowych lądolodu w czasie jego postępu. Zalegają one znacznie niżej w stosunku

do wysoczyzny morenowej. Równiny te porastają głównie lasy. Z północy na południe gminy przebiega głęboko wcięta w wysoczyznę morenową dolina Drwęcy. Posiada doskonale rozwinięty system teras rzecznych oraz liczne drobne dolinki.

3.1.2. Lasy

Według stanu na dzień 04.01.2010 roku powierzchnia lasów w obrębie Bratiana (w skład którego wchodzi Mszanowo) wynosi 906,28 ha co stanowi 43,46 % ogólnej powierzchni obrębu. Dla porównania całkowita powierzchnia lasów na terenie gminy wynosi 2369,0629 ha, tj. 17,18 % powierzchni gminy. Największe kompleksy leśne znajdują się w rejonie Bratiana, Mszanowa i Tylic oraz Radomna i Jamielnika. Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa, głównie prywatne występują m.in. w rejonie Bratiana, Jamielnika, Radomna i Tylic. Dominują siedliska boru świeżego i boru mieszanego świeżego.

3.1.3. Gleby

Bardzo zróżnicowana budowa geologiczna i urozmaicona rzeźba terenu spowodowały wykształcenie różnych typów, rodzajów i gatunków gleb. Gleby w Mszanowie są piaszczyste zwłaszcza w dolinie Drwęcy.

3.1.4. Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe są ważnym elementem różnorodności krajobrazowej gminy Nowe Miasto Lubawskie, ponieważ decydują o funkcjonowaniu i bogactwie ekosystemów oraz mają duże znaczenie społeczne i gospodarcze. Sieć hydrologiczną gminy tworzą rzeki, strumienie, oczka i zbiorniki wodne oraz liczne jeziora. Pod względem hydrograficznym gmina (także miejscowość Mszanowo) znajduje się w dorzeczu Drwęcy, jedynie niewielki północno-zachodni jej fragment znajduje się w dorzeczu Osy (Struga Łaka).

Przez Mszanowo przepływa rzeka Drwęca. Rzeka ta jest największą rzeką przepływającą przez teren gminy jest także jedną z najważniejszych rzek województwa warmińsko-mazurskiego. Zaliczana jest do piękniejszych rzek nizinnych w Polsce. Jej całkowita długość wynosi 207,2 km. Początek bierze w okolicach Dylewskiej Góry, uchodzi koło miejscowości niedaleko Torunia. Środkowy odcinek głęboko wciętej doliny Drwęcy, o szerokości 1-3 km, nad którym leży m. in. Nowe Miasto i Kurzętnik ma charakter pradolinny. Dno doliny jest na ogół płaskie i miejscami bagniste. Na niektórych odcinkach rzece towarzyszą zarastające lub zatorfione starorzecza. Drwęca jest typową rzeką pojezierną, niziną. Spadek na odcinku od Nowego Miasta do Brodnicy wynosi 0,040%. Przepływ wynosi 26 m³/s. Rzeka na całym środkowym odcinku malowniczo meandruje. Na teren powiatu nowomiejskiego Drwęca wpływa w gminie Nowe Miasto Lubawskie w okolicach wsi Pustki. Na długości kilku kilometrów jest ona rzeką graniczną z powiatem iławskim. Na wysokości wsi Bratiana uchodzi rzeka Wel (korytem właściwym i kanałem młyńskim), niemal podwajając przepływ. Poniżej Bratiana przepływa przez Nowe Miasto Lubawskie (w 150 kilometrze biegu rzeki licząc od ujścia, 78 kilometr od źródeł), gdzie uchodzi niewielka rzeka Groblica. Na terenie gminy Kurzętnik malowniczo meandrując mija wieś Kurzętnik (140 kilometr biegu) i łąkowym odcinkiem dociera do okolic Nielbarka, gdzie opuszcza obszar powiatu.

Rys. 15. Drwęca w okolicach Bratiana

Źródło: Zbiory Urzędu Gminy Nowe Miasto Lubawskie

3.1.5. Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy występują

- rezerwat przyrody pod nazwą „Rzeka Drwęca” – Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 27 lipca 1961 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. (M.P.61.71.302 z dnia 19.09.1961r.)
- obszary chronionego krajobrazu:
- „Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy”
- „Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Wel”
- „Skarliński Obszar Chronionego Krajobrazu” – Rozporządzenie nr 54 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 10 listopada 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko mazurskiego. (Dz. Urzęd. Woj. Warm-Maz. 05, nr 175, poz. 1951 ze zm.)
- na terenie gminy znajduje się proponowany przez Rząd RP obszar do Natury 2000. Jest to Dolina Drwęcy. Kod obszaru: PLH280001

Na terenie wsi Mszanowa znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy. oraz Natura 2000.

Do jednych z ciekawszych należy Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy, który zajmuje powierzchnię 3250 ha i obejmuje dolinę rzeki (ok. 2 km szerokości) i otaczający ją teren.

Łącznie obszary chronionego krajobrazu obejmują powierzchnię 9445 ha, co stanowi 65% powierzchni gminy. Warto nadmienić, że od roku 1994 cała gmina została włączona w obszar Zielonych Płuc Polski.

3.2. Zasoby kulturowe

Zespół podworski pochodzący z końca XIX wieku – murowany z cegły na planie prostokąta, piętrowy z tarasem przed wejściem frontowym. Fasada południowa i północna 7-osiowe, w tym trzyosiowe pseudoryzalicy. Dach kryty eternitem (dawniej dachówką), nad facjatami dachy oddzielne. Przebudowany po II wojnie światowej zatracił cechy stylowe. Kosztem pomieszczenia mieszkalnego w zachodniej części parteru pobudowano kotłownię dla pobliskich domów, a od strony zachodniego szczytu pobudowano komin.

Rys. 16. Dawny dwór

Źródło: Gmina Nowe Miasto Lubawskie przewodnik krajoznawczy. 1997. Toruń, str. 48.

Gorzelnia – murowana z cegły, piętrowa z parterowymi dobudówkami. Po 1945 roku mieściła się tutaj masarnia, obecnie budynek nie użytkowany.

Rys. 17. Dawna gorzelnia

Źródło: Gmina Nowe Miasto Lubawskie przewodnik krajoznawczy. 1997. Toruń, str. 48.

Parsk – murowana piwnica ze wyspem na ziemniaki.

Cenne z historycznego punktu widzenia są także relikty dawnego parsku na terenie podworskim w Mszanowie.

3.3. Zasoby mieszkaniowe

W miejscowości Mszanowo gmina nie posiada lokali mieszkaniowych.

3.4. Zasoby oświatowe

W Mszanowie nie ma żadnej placówki oświatowej. Dzieci uczęszczają do pobliskiej szkoły, tj. do Zespołu Szkół im. Rodu działuńskich w Bratianie.

W roku szkolnym 2010/2011 do szkoły będzie uczęszczać 37 dzieci z tego „Zerówka” – 3 dzieci, Szkoła Podstawowa – 25 uczniów, Gimnazjum – 9 uczniów.

3.5. Zasoby infrastrukturalne

3.5.1. Sieć komunikacyjna

Sieć drogowa w miejscowości Mszanowo oparta jest o drogę krajową nr 15 Trzebnica - Krotoszyn - Września - Gniezno - Inowrocław - Toruń - Brodnica – Ostróda, która znajduje się w odległości 500 m od miejscowości oraz o drogę powiatową, która bezpośrednio dochodzi do Mszanowa. Nie bez znaczenia jest sieć dróg gminnych i osiedlowych

Stan dróg w miejscowości Mszanowo, jest dobry, są to drogi o nawierzchni bitumicznej. Modernizacji wymagają drogi osiedlowe, obecnie o nawierzchni gruntowej.

W Mszanowie znajduje się przystanek komunikacji samochodowej, świadczone są tu usługi prywatne w postaci Mini BUS-ów relacji Nowe Miasto Lubawskie –Mszanowo – Bratian.

3.5.2. Wodociągi i kanalizacja

Gmina Nowe Miasto Lubawskie zwodociągowania jest niemal w 100 %. Tak też jest i w Mszanowie. Długość sieci wodociągowej wraz z 96 przyłączami na dzień 31 grudnia 2009 r. wynosiła 1 157 mb. Przyjmując, że liczba przyłączy jest równa liczbie gospodarstw domowych można wysunąć wniosek, że miejscowość jest zwodociągowania

w 100%. Osoby nie korzystające z sieci czerpią wodę z własnych, lokalnych ujęć przyzagrodowych.

Woda dla miejscowości Mszanowo czerpana jest z ujęcia wody w Mszanowie. Najważniejsze parametry ujęcia przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 10

Parametry ujęcia wody w miejscowości Mszanowo

Ujęcie wody	Pobór wody			Studnia głębinowa nr 1				Studnia głębinowa nr 2			
	Średnio m ³ /d	Max m ³ /d	Max m ³ /h	Wydajność m ³ /h	Depresja w metrach	Głębokość w metrach	Rok budowy	Wydajność m ³ /h	Depresja w metrach	Głębokość w metrach	Rok budowy
SUW Mszanowo	542,4	688,2	61,7	15,0	0,5	25,5	1970	54,0	1,2	26,5	1980

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gospodarstwa Pomocniczego w Mszanowie.

Na terenie miejscowości nie ma sieci kanalizacyjnej, jednakże trwają już roboty budowlane, które planowo mają zakończyć się w listopadzie 2010 r. Na chwilę obecną ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych, a następnie za pośrednictwem firm transportowych przewożone do oczyszczalni ścieków w Bagnie i Nowym Mieście Lubawskim. We wsi zlokalizowane jest 28 zbiorników bezodpływowych (dane na dzień 31 grudnia 2009 r.).

3.5.3. Gaz i ogrzewanie

Na terenie miejscowości Mszanowo, a także w gminie i powiecie nie ma dostępu do rozdzielczej sieci gazowej. Mieszkańcy korzystają z gazu butlowego. W miejscowości znajduje się kotłownia zbiorcza olejowa działającej na rzecz mieszkańców i znajdujących się tu instytucji publicznych, ponadto wspólnoty mieszkaniowe posiadają własne kotłownie na odnawialne źródła energii tzn. brykiet. Z kolei Budynki mieszkalne jednorodzinne oraz część zakładów ogrzewane są za pomocą własnych sieci i pieców centralnego ogrzewania.

3.5.4. Telekomunikacja i poczta

Na terenie miejscowości jest dostęp do usług telefonicznych stacjonarnych oraz poprzez gęste rozmieszczenie nadajników satelitarnych również do telefonii komórkowej. Brak jest natomiast urzędu pocztowego. Wszyscy mieszkańcy korzystają z usług pocztowych w Nowym Mieście Lubawskim.

3.6. Zasoby turystyczne

Ukształtowanie terenu gminy jest wyjątkowo urozmaicone pod względem wysokości, na co wpływ miał topniejący lodowiec. W gminie Nowe Miasto Lubawskie znajdują się liczne atrakcje turystyczne zarówno naturalne jak i historyczne.

Gmina Nowe Miasto Lubawskie jest miejscem atrakcyjnym dla uprawiania turystyki. Przez tereny należące do wsi Mszanowo przebiega atrakcyjny szlak wodny. Jest to:

- **Szlak wodny rzeki Drwęcy.** Licząca 207 km Drwęca jest spławna na niemal całej swej długości. Szlak Drwęcy często przedłużany jest jeszcze o 10 km odcinek Wisły do centrum Torunia. Drwęca wpływa na teren gminy Nowe Miasto Lubawskie na 68,5 km swojego biegu (licząc od źródeł), w pobliżu wsi Pustki. Płynie przez wschodnią część gminy, przyjmując na jej terenie dwa dopływy, będące jednocześnie atrakcyjnymi szlakami kajakowymi. Najpierw, na 71 km biegu Drwęcy, z prawej strony dopływa Ruda (Struga Radomno). W Bratianie, na 74,5 km biegu, z lewej strony dochodzi Wel, największy dopływ Drwęcy i atrakcyjny szlak kajakowy. Drwęca opuszcza teren gminy po 9,5 km na 78 km swojego biegu, na granicy wsi Mszanowo i Nowego Miasta Lubawskiego.

Ponadto na terenie gminy występują także:

- **Szlak wodny rzeki Wel.** Licząca 95,8 km rzeka Wel jest jednym z najatrakcyjniejszych szlaków kajakowych na pojezierzach. Główną atrakcją szlaku jest szereg odcinków o charakterze górskim, gdzie rzeka osiąga stosunkowo duży spadek, występują liczne bystrza i inne trudności. Na teren gminy szlak wkracza w miejscu, gdzie Wel dzieli się na dwie odnogi. Lewa z nich, zwana Bałwanką, wpływa do gminy ok. 0,5 km poniżej mostu na szosie Mroczenko -

Grodziczno. Wśród łąk i szuwarów otoczonych lasem Bałwanka dopływa po ok. 1,5 km do Jeziora Fabrycznego zwanego też Tylickim lub Przebocz. W większości zalesione brzegi otaczają głębokie obniżenie podłużnego jeziora.

Rys. 18. Zimowy spływ rzeką Wel

Źródło: Zbiory Urzędu Gminy Nowe Miasto Lubawskie.

Rys. 19. Zimowy spływ rzeką Wel

Źródło: Zbiory Urzędu Gminy Nowe Miasto Lubawskie.

- **Szlak wodny rzeki Strugi.** Niewielka rzeka wypływa z mokradeł położonych w lasach na południe od Iławy. Liczy łącznie ok. 15,7 km długości i jest spławna od Jeziora Łackiego. Ze względu na trudny dojazd do tego jeziora, najwygodniej jednak rozpocząć spływ w Radomnie.
- **Szlak wodny rzeki Skarlanki.** Mająca 37 km długości Skarlanka jest głównym ciekim malowniczego Pojezierza Brodnickiego, odwadniającym większość jego jezior. Tworzy też malowniczy szlak kajakowy, którego początek znajduje się na Jeziorze Skarlińskim.
- **Szlak wodny rzeki Kakaj** - ok. 17 kilometrowa trasa prowadzi do Osy przez jeziora Gryźliny, Studa, położone na granicy gminy Biskupiec, Moczyska i Przedzieniec a dalej Kakaj. Dębno i Wielki Staw. W początkowej części szlaku konieczne jest przenoszenie lub transport kajaków.
- **Szlak pieszy żółty.** Szlak żółty (w rejestrach PTTK oznaczony jako TO-231). Szlak prowadzi z Torunia, wzdłuż doliny Drwęcy, przez Pojezierze Brodnickie do Radomna, skąd jego przedłużenie prowadzi na teren Pojezierza Iławskiego. Szlak żółty jest fragmentem szlaku europejskiego łączącego Niemcy i Litwę, który oznaczony jest w międzynarodowych spisach kodem E-11, a przez teren Polski wiedzie od Słubic po Ogrodniki.
- **Szlak pieszy czerwony.** W rejestrach PTTK oznaczony jako TO-2215. Jest to szlak pieszy łączący Nowe Miasto Lubawskie z opisanym wyżej żółtym szlakiem doliny Drwęcy, a poprzez ten szlak z Pojezierzem Brodnickim i Pojezierzem Iławskim. Szlak prowadzi z Nowego Miasta Lubawskiego do Radomna i liczy ok. 13 km

4. Analiza SWOT

Podjmując działania na rzecz rozwoju miejscowości należy uwzględnić wewnętrzne czynniki ograniczające jej rozwój, punkty stanowiące jej mocne strony, potencjał rozwojowy oraz zidentyfikowane zagrożenia. Analiza SWOT została przedstawiona w tabeli poniżej.

Tabela 11

Analiza SWOT miejscowości Mszanowo

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> wysokie walory krajobrazowe czyste, nieskażone środowisko atrakcyjne położenie nad rzeką Drwęcą wysoka atrakcyjność zasobów przyrodniczych, turystycznych, wypoczynkowych, oraz zasobów dziedzictwa kulturowego i wiejskiego sąsiedztwo terenów leśnych daje podstawy dla rozwoju aktywnych form wypoczynku wysoka aktywność społeczności lokalnej zaangażowanie władz gminy we współpracę z otoczeniem zewnętrznym i zdobywanie środków finansowych na realizację ważnych przedsięwzięć gminnych dobre położenie geograficzne w sąsiedztwie aktywnych społecznie i gospodarczo miast: Lubawa, Brodnica i Nowe Miasto Lubawskie dobry układ transportowy wieś posiada sieć wodociagową i telefoniczną dobre połączenia komunikacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> bardzo wysokie, długotrwałe bezrobocie niskie wykształcenie mieszkańców trudna sytuacja materialna mieszkańców brak integracji społeczności lokalnej mało skuteczna promocja walorów przyrodniczych gminy peryferyjne położenie w stosunku do centrum administracyjnego regionu obecnie w Olsztynie, poprzednio w Toruniu nierozwinięta działalność pozarolnicza oraz działalność dająca dodatkowe, alternatywne źródła zarobkowania w gospodarstwach rolnych np.: produkcja zdrowej żywności słabo rozwinięta sieć infrastruktury technicznej: brak kanalizacji, gazu, zły stan nawierzchni dróg słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna brak terenów pod duże inwestycje niski poziom uprzemysłowienia zły stan dóbr kultury mała estetyka budowli
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> promocja gminy i informacja turystyczna położenie nad rzeką Drwęcą urozmaicona rzeźba terenu czyste środowisko naturalne tereny chronionego krajobrazu, różnorodność gatunków zwierząt, ptaków ryb, płazów rozwój turystyki rozwój i tworzenie gospodarstw agroturystycznych zwiększający się popyt na usługi turystyczne oparte o zasoby naturalne rozwój bazy turystycznej, kulturalnej i sportowej rozwój drobnej przedsiębiorczości modernizacja i poprawa stanu dróg alternatywne źródła finansowania, w tym środki pomocowe z Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> różnorodność klimatyczna, zmienność typów pogody fragmentacja krajobrazu wrażliwość wód na zanieczyszczenia starzejące się społeczeństwo gminy migracja ludzi młodych i wykształconych z terenu sołectwa zła sytuacja rolnictwa, rozdrobnienie gospodarstw malejąca konkurencyjność rodzimej produkcji zbyt małe ilości uzyskiwanych środków finansowych w tym z UE brak stabilności w polityce państwa – prawnej, podatkowej, rolnej wzrost bezrobocia brak warunków startu dla młodych ludzi niskie dochody własne gminy

Źródło: Opracowanie własne.

5. Kierunki rozwoju miejscowości Mszanowo

Wizja jest wyrażeniem, które określa główny cel miejscowości, jej „sens życia”. Jest wyrazem dążeń i oczekiwań w stosunku do miejscowości, dla której została sformułowana. Wizja pokazuje pozytywny obraz sołectwa Mszanowo w perspektywie 7 lat. Przeprowadzone analizy i wyznaczone potrzeby mieszkańców, pozwalają na określenie głównych celów planu. Cele te będą wyznacznikiem kierunku wszystkich działań objętych planem.

Na podstawie wizji lokalnej jak również po rozmowie z lokalnymi liderami zostały zebrane informacje na temat wizji i kierunków rozwoju miejscowości Mszanowo. Szczegółowe informacje przedstawiono w tabeli 12.

Głównym kierunkiem dokonywanych na obszarze miejscowości zmian powinien być rozwój działalności sportowej i kulturalnej, jak również produkcji i usług. Powinno to sprzyjać funkcjom turystycznym, jakie charakteryzują analizowany obszar.

Funkcje jakie spełniała do tej pory muszą być na nowo zdefiniowane. Gospodarstwa rolne muszą być zdolne do generowania takiego dochodu, który jest konkurencyjny z dochodami z pracy poza rolnictwem. Funkcja mieszkalna nie może ograniczać się do tak zwanej „podmiejskiej sypialni”, bez możliwości samorealizacji mieszkańców w dziedzinie kultury, oświaty, rekreacji czy sportu.

Tabela 12

Wizja i kierunki rozwoju miejscowości

Diagnoza obecnej sytuacji miejscowości		Wizja stanu docelowego	
Co ją wyróżnia?	Dobrze utrzymane walory krajobrazowe, niezniszczone środowisko naturalne, dogodne położenie względem głównych szlaków komunikacyjnych.	Co ma ją wyróżniać?	Rozwój działalności kulturalnej i sportowej, rozwój produkcji i usług, kompleksowa baza sportowo-kulturalna, zagospodarowane, estetyczne centrum wsi.
Jakie pełni funkcje?	Funkcja mieszkalna, usługowa,	Jakie ma pełnić funkcje?	Funkcje turystyczne, kulturalne, sportowe. Tworzenie nowych miejsc pracy poza rolnictwem (rozwój agroturystyki, usług, handlu).
Kim są mieszkańcy?	Mieszkańcy to głównie pracownicy miejscowych firm, renciści, emeryci, młodzież.	Kim mają być mieszkańcy?	Zintegrowani mieszkańcy wsi, podnoszący swoje kwalifikacje, zaangażowani w życie wsi, aktywna młodzież.
Co daje utrzymanie?	Praca – głównie w usługach, zatrudnienie w sektorze publicznym i prywatnym, własna działalność gospodarcza, zasiłki socjalne, zasiłki dla bezrobotnych, emerytury, renty.	Co ma dać utrzymanie?	Stać praca w sektorze, usługowym, produkcyjnym we wsi i poza wsią, działalność gospodarcza i usługowa.

Jak są zorganizowani mieszkańcy?	Rada Sołecka,	Jak mają być zorganizowani mieszkańcy?	Stowarzyszenia kulturalne, sportowe, wysoka integracja mieszkańców, wspólny odpoczynek, wspólna praca na rzecz rozwoju wsi.
W jaki sposób mieszkańcy rozwiązują problemy?	Doraźne zebrania wiejskie, indywidualne interwencje u władz gminy.	W jaki sposób mają być rozwiązane problemy?	Okresowe spotkania i zebrania wiejskie, spotkania z władzami gminy, współpraca z sąsiednimi miejscowościami, zwiększenie przepływu informacji między mieszkańcami.
Jak wygląda nasza wieś?	wieś o zwartej zabudowie jednorodzinnej i wielorodzinnej, zauważalny brak chodników i miejsc do odpoczynku.	Jak ma wyglądać nasza wieś?	Czysto, estetycznie zagospodarowane posesje, założenie skwerów zieleni, założenie chodników, rozbudowanie placów zabaw dla dzieci.
Jaki jest stan otoczenia i środowiska?	Czyste środowisko, w pobliżu wsi lasy i liczne zieleń, przez wieś płynie rzeka Drwęca, wieś posiada sieć wodociągową, kanalizacji w trakcie budowy	Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?	Czyste i przyjazne środowisko dla ludzi i przyrody, wykorzystanie naturalnych walorów przyrodniczych i turystycznych.
Jakie są powiązania komunikacyjne?	Dobrze rozwinięty węzeł komunikacyjny.	Jakie mają być powiązania komunikacyjne?	Dobry stan nawierzchni dróg.
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	Młodzież nie posiada możliwości zagospodarowania wolnego czasu w sposób zorganizowany na terenie wsi.	Co zaproponujemy dzieciom i młodzieży?	Korzystanie z kompleksowej bazy kulturalno-sportowej, kompleksowo wyposażony plac zabaw, miejsce wypoczynku i zabawy.

Źródło: Opracowanie własne.

6. Planowane działania w perspektywie 7 lat (2010-2017)

Rozwój gospodarczy jest najlepszym sposobem eliminacji większości problemów społecznych takich jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość itp. przed jakimi staje władza lokalna. Rozwój gospodarczy na szczeblu lokalnym oznacza przyrost możliwości, które pozwalają lokalnej władzy i mieszkańcom lepiej zaspokajać większą liczbę potrzeb na wyższym poziomie. Podkreślenia przy tym wymaga fakt, że jedynie w warunkach rozwoju gospodarczego udaje się osiągnąć tak pożądane zjawisko jak uczestnictwo prywatnego kapitału w przedsięwzięciach istotnych dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców.

W ramach Planu Odnowy Miejscowości zakłada się realizację 8 zadań, których szczegóły zostały przedstawione poniżej. Inwestycje te są zadaniami priorytetowymi dla Mszanowa.

Tabela 13

Zadanie 1

Tytuł projektu	Wyposażenie świetlic wiejskich w Tylicach, Chroślu i Mszanowie
Projektodawca	Gmina Nowe Miasto Lubawskie
Szacunkowy koszt realizacji inwestycji	PLN 336 946,46
Źródła finansowania	Środki PROW Środki własne
Opis projektu	Projekt polega na wyposażeniu zaplecze kuchennego w sprzęt oraz sal i szatni w stoły, krzesła i niezbędne wyposażenie świetlic wiejskich w Tylicach, Chroślu i Mszanowie.
Harmonogram realizacji	2010
Oczekiwane rezultaty	Zwiększenie funkcjonalności obiektów, umożliwienie prowadzenia zajęć i warsztatów dla społeczności lokalnej, wyrównanie szans oraz rozwój dzieci i młodzieży, poprawa warunków do integracji społeczności wiejskiej
Cel	Działanie będzie wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.
Przeznaczenie	społeczność lokalna

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 14

Zadanie 2

Tytuł projektu	Aktywizacja mieszkańców wsi
Projektodawca	Gmina Nowe Miasto Lubawskie
Szacunkowy koszt realizacji inwestycji	W zależności od projektu
Źródła finansowania	Fundusz sołecki Środki Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego Środki własne Środki z UE Inne
Opis projektu	Działania mające na celu zaktywizowanie środowisk wiejskich do pielęgnowania tradycji, zachowania dziedzictwa kulturowego lokalnych środowisk, integrację społeczności wiejskiej, a także wyzwolenie dużego zaangażowania mieszkańców wsi do podejmowania nowych inicjatyw na rzecz rozwoju swojej miejscowości.
Harmonogram realizacji	2010 – 2017
Oczekiwane rezultaty	Wzrost aktywności mieszkańców wsi, zwiększenie oddolnych inicjatyw społecznych
Cel	Aktywizacja mieszkańców wsi
Przeznaczenie	Realizacja tego działania skierowana jest do mieszkańców wsi Mszanowo

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 15

Zadanie 3

Tytuł projektu	Przebudowa drogi gminnej Mszanowo – Bratian w miejscowości Mszanowo
Projektodawca	Gmina Nowe Miasto Lubawskie
Szacunkowy koszt realizacji inwestycji	174 000 PLN
Źródła finansowania	Środki własne
Opis projektu (planowane prace)	Długość L=0,15 km, szerokość 5 m - wykonanie dokumentacji technicznej, - przeprowadzenie procedury przetargowej i wyłonienie wykonawcy - budowa drogi o nawierzchni asfaltowej
Harmonogram realizacji	2011
Oczekiwane rezultaty	Rezultatem będzie poprawa infrastruktury technicznej
Cel	- poprawa warunków życia ludności wiejskiej - poprawa estetyki miejscowości
Przeznaczenie	Droga ma służyć przede wszystkim mieszkańcom wsi i gminy, a także turystom odwiedzającym Mszanowo i okolice

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 16

Zadanie 4

Tytuł projektu	Zagospodarowanie centrum wsi w Mszanowie.
Projektodawca	Gmina Nowe Miasto Lubawskie
Szacunkowy koszt realizacji inwestycji	50 000 PLN
Źródła finansowania	Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego Środki własne Środki UE
Opis projektu	W ramach przedsięwzięcia zostanie wykonanych kilka elementów: Alejka spacerowa, Ogrodzenie, Utwardzenie terenu, Zieleń, Ławki
Harmonogram realizacji	2012
Oczekiwane rezultaty	Poprawa bazy rekreacyjnej i estetyki wsi
Cele	- poprawa warunków życia ludności wiejskiej - zachowanie dziedzictwa kulturowego - poprawa estetyki miejscowości - wzrost atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich
Przeznaczenie	Zagospodarowane centrum ma służyć społeczności lokalnej oraz turystom

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 17

Zadanie 5

Tytuł projektu	Przebudowa dróg wewnątrzsiedlowych wraz z chodnikami
Projektodawca	Gmina Nowe Miasto Lubawskie
Szacunkowy koszt realizacji inwestycji	4 000 000 PLN
Źródła finansowania	Środki własne
Opis projektu (planowane prace)	- wykonanie dokumentacji technicznej, - przeprowadzenie procedury przetargowej i wyłonienie wykonawcy - budowa dróg o nawierzchni asfaltowej
Harmonogram realizacji	2013 – 2015
Oczekiwane rezultaty	Poprawa bazy infrastruktury technicznej oraz dostępności komunikacyjnej
Cel	- poprawa warunków życia ludności wiejskiej - poprawa bezpieczeństwa na drodze
Przeznaczenie	Drogi mają służyć przede wszystkim mieszkańcom wsi i gminy, a także turystom odwiedzającym Mszanowo i okolice

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 18

Zadanie 6

Tytuł projektu	Zagospodarowanie terenów dawnego parku podworskiego
Projektodawca	Gmina Nowe Miasto Lubawskie
Szacunkowy koszt realizacji inwestycji	100 000 PLN
Źródła finansowania	Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego Środki własne Środki UE
Opis projektu	W ramach przedsięwzięcia zostanie wykonanych kilka elementów: Alejka spacerowa, Utwardzenie terenu, Zieleń, Ławki,
Harmonogram realizacji	2015
Oczekiwane rezultaty	Poprawa bazy rekreacyjnej i estetyki wsi
Cele	- poprawa warunków życia ludności wiejskiej - zachowanie dziedzictwa kulturowego - poprawa estetyki miejscowości - wzrost atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich
Przeznaczenie	Zagospodarowane centrum ma służyć społeczności lokalnej oraz turystom

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 19

Zadanie 7

Tytuł projektu	Budowa przystani kajakowych nad rzeką Drwęcą
Projektodawca	Gmina Nowe Miasto Lubawskie
Szacunkowy koszt realizacji inwestycji	100 000 PLN
Źródła finansowania	Środki własne Środki z UE
Opis projektu (planowane prace)	Przygotowanie bazy dla przepływających kajakarzy, przystani, uregulowanie nabrzeża. - wykonanie dokumentacji technicznej, - przeprowadzenie procedury przetargowej i wyłonienie wykonawcy - budowa dróg o nawierzchni asfaltowej
Harmonogram realizacji	2016
Oczekiwane rezultaty	Rezultatem będzie poprawa bazy sportowej i turystycznej.
Cele	- wzrost atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich - wzrost liczby turystów odwiedzających miejscowość
Przeznaczenie	Przystań ma służyć turystom i mieszkańcom wsi i gminy

Źródło: Opracowanie własne

Zadanie 8

Tytuł projektu	Budowa ścieżki rowerowej Mszanowo – Bratian
Projektodawca	Gmina Nowe Miasto Lubawskie
Szacunkowy koszt realizacji inwestycji	300 000 PLN
Źródła finansowania	Środki własne Środki z UE
Opis projektu (planowane prace)	Wybudowanie 7 km ścieżki zaowocuje wzmożonym zainteresowaniem zdrowym spędzaniem wolnego czasu wśród mieszkańców Bratiana, Mszanowa i okolic. - wykonanie dokumentacji technicznej, - przeprowadzenie procedury przetargowej i wyłonienie wykonawcy - budowa dróg o nawierzchni asfaltowejj
Harmonogram realizacji	2017
Oczekiwane rezultaty	Rezultatem będzie poprawa bazy sportowej i turystycznej.
Cel	- wzrost atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich - wzrost liczby turystów odwiedzających miejscowość
Przeznaczenie	Ścieżka ma służyć turystom i mieszkańcom wsi i gminy

Źródło: Opracowanie własne

7. Harmonogram realizacji projektów

W poniższej tabeli zestawiono przewidywany harmonogram realizacji poszczególnych projektów. Tabela ta pozwoli na określenie stopnia zapotrzebowania na środki budżetowe i pozabudżetowe w poszczególnych latach.

Tabela 21

Harmonogram realizacji projektów w miejscowości Mszanowo

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	Wyposażenie świetlic wiejskich w Tylicach, Chroślu i Mszanowie								
3	Aktywizacja mieszkańców wsi								
4	Przebudowa drogi gminnej Mszanowo – Bratian w miejscowości Mszanowo								
5	Zagospodarowanie centrum wsi w Mszanowie.								
6	Przebudowa dróg wewnątrzosiedlowych wraz z chodnikami								
7	Zagospodarowanie terenów dawnego parku podworskiego								
8	Budowa przystani kajakowych nad rzeką Drwęcą								
9	Budowa ścieżki rowerowej Mszanowo – Bratian								

Źródło: Opracowanie własne.

8. Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości

Tabela 22

Harmonogram wdrażania Planu Odnowy Miejscowości Mszanowo

Zadanie	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1. Przedłożenie projektu Planu Odnowy Miejscowości Mszanowo przedstawicielom Zebrania Wiejskiego	Rada Sołecka	Luty 2010
2. Uchwalenie Planu Odnowy Miejscowości Mszanowo przez Zebranie Wiejskie	Zebranie Wiejskie	Luty 2010
3. Zatwierdzenie Planu Odnowy Miejscowości Mszanowo na Sesji Rady Gminy	Rada Gminy	Luty 2010
4. Opracowanie dokumentacji technicznych ze szczególnym uwzględnieniem projektów i zadań mogących uzyskać wsparcie z funduszy strukturalnych	Wójt	2010 – 2017
5. Realizacja zadań określonych poszczególnymi projektami zgodnie z harmonogramem przyjętym w Siedmioletnim Planie Inwestycyjnym	Wójt, Rada Sołecka	Do roku 2017

Źródło: Opracowanie własne.

9. Monitorowanie Planu Odnowy Miejscowości

Monitoring wspomaga proces zarządzania i dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania zadań wynikających z Planu - począwszy od pojedynczego zadania, poprzez cel i priorytet, a skończywszy na osiągniętych efektach. W zależności od charakteru dostarczanych danych, monitoring dzielimy na rzeczowy i finansowy.

9.1. Monitoring rzeczowy

Monitoring rzeczowy dostarcza danych obrazujących postęp we wdrażaniu Planu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do celów w Planie. Dane skwantyfikowane, obrazujące postęp we wdrażaniu oraz rezultaty tych działań zostały podzielone na trzy kategorie:

Wskaźniki produktu

Odnoszą się one do rzeczowych efektów działalności. Liczone są w jednostkach materialnych

Wskaźniki rezultatu

Odpowiadają one bezpośrednim i natychmiastowym efektem wynikającym z wdrożenia Planu. Takie mierniki mogą przybierać formę wskaźników materialnych

Wskaźniki oddziaływania

Obrazują one konsekwencje Planu wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Oddziaływanie może odnosić się do efektów związanych bezpośrednio z podjętym działaniem, chociaż pojawiających się po pewnym czasie (oddziaływanie bezpośrednie), jak i do efektów długookresowych, oddziałujących na szerszą populację i pośrednio tylko wynikających ze zrealizowanego działania (oddziaływanie pośrednie). Przykładowe wskaźniki oddziaływania to liczba innowacji wprowadzonych w gospodarstwach rolnych, które otrzymały wsparcie w czasie

18 miesięcy po zakończeniu projektu (oddziaływanie bezpośrednie), czy średnia ocen dzieci uczących się objętych zajęciami pozalekcyjnymi 24 miesiące od zakończenia realizacji projektu (oddziaływanie pośrednie).

9.2 Monitoring finansowy

Monitoring finansowy dostarcza danych dotyczących finansowych aspektów realizacji Planu, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Wójt Gminy Nowe Miasto Lubawskie prowadzi ciągły monitoring finansowy podjętych zadań, sporządza raporty, które prezentuje Radzie Gminy podczas kolejnych planowych Sesji Rady (wydatki poniesione w okresie objętym raportem, wydatki poniesione od początku realizacji zadania, stopień realizacji zadania %).

Tabela 23

Harmonogram monitorowania Planu Odnowy Miejscowości Mszanowo

Zadanie	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1. Przedkładanie raportów z przebiegu realizacji projektów i zadań zamieszczonych w Siedmioletnim Planie Inwestycyjnym	Rada Sołecka/Wójt	Raz w roku /w I kwartale/ na Zebraniu Wiejskim
2. Ocena realizacji Siedmioletniego Planu Inwestycyjnego.	Wójt	Przed sesją absolutoryjną każdego roku
3. Organizacja debat strategicznych z udziałem osób tworzących wcześniej program dla oceny jego aktualności.	Rada Sołecka	Raz na dwa lata

Źródło: Opracowanie własne.

** - Ze względu na zmieniającą się sytuację społeczno – gospodarczą na skutek zdarzeń wcześniej nieprzewidywalnych lub z innych ważnych powodów Plan Odnowy Miejscowości Mszanowo może zostać skorygowany w każdym z jego rozdziałów, o ile zebranie wiejskie tak postanowi. Zmieniony Plan także zatwierdza Rada Gminy.*

10. Public Relations Planu Odnowy Miejscowości

Public Relations, którego zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Planu Odnowy Miejscowości Mszanowo wśród przyszłych beneficjentów, wykonawców i decydentów, opierać się będzie o trzy formy komunikacji:

- Internet
- Prasa lokalna
- Promocja i reklama bezpośrednia

Internet będzie głównym dostawcą informacji o Planie Odnowy Miejscowości Mszanowo. Internet służyć będzie komunikacji pomiędzy bezpośrednio odpowiedzialnym za wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Mszanowo (Urząd Gminy Nowe Miasto Lubawskie), a zainteresowanymi podmiotami samorządowymi, biznesowymi i organizacjami pozarządowymi.

Prasa lokalna służyć będzie jedynie upowszechnianiu informacji w różnych kręgach potencjalnych beneficjentów i wykonawców Planu Odnowy Miejscowości Mszanowo o istnieniu takiego dokumentu i sposobie jego monitorowania i wdrażania, kierując do źródła informacji, jakim będzie Internet.

Promocja i reklama bezpośrednia będzie skierowana do wybranych, potencjalnych wykonawców, inwestorów zidentyfikowanych na podstawie analizy przedsięwzięć inwestycyjnych zawartych w Planie Odnowy Miejscowości Mszanowo.

Powyższa promocja i reklama polegać będzie na bezpośrednim zapraszaniu do negocjacji wybranych podmiotów, mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zamierzeń Planu Odnowy Miejscowości.

Spis tabel

Tabela 1	Wizja obszaru Nowe Miasto Lubawskie w perspektywie roku 2010 i dalszej	6
Tabela 2	Struktura obszarowa gospodarstw rolnych	13
Tabela 3	Liczba mieszkańców w latach 2006 – 2009	15
Tabela 4	Liczba mieszkańców z podziałem na wiek	16
Tabela 5	Liczba mieszkańców z podziałem na wiek na tle gminy	17
Tabela 6	Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Nowe Miasto Lubawskie	17
Tabela 7	Liczba bezrobotnych w Gminie Nowe Miasto Lubawskie w poszczególnych latach	18
Tabela 8	Liczba bezrobotnych z uwzględnieniem czasu pozostawania bez pracy	20
Tabela 9	Liczba bezrobotnych z podziałem na poziom wykształcenia	21
Tabela 10	Parametry ujęcia wody w miejscowości Mszanowo	32
Tabela 11	Analiza SWOT miejscowości Mszanowo	36
Tabela 12	Wizja i kierunki rozwoju miejscowości	37
Tabela 13	Zadanie 1	39
Tabela 14	Zadanie 2	40
Tabela 15	Zadanie 3	40
Tabela 16	Zadanie 4	41
Tabela 17	Zadanie 5	41
Tabela 18	Zadanie 6	42
Tabela 19	Zadanie 7	42
Tabela 20	Zadanie 8	43
Tabela 21	Harmonogram realizacji projektów w miejscowości Mszanowo	44
Tabela 22	Harmonogram wdrażania Planu Odnowy Miejscowości Mszanowo	45
Tabela 23	Harmonogram monitorowania Planu Odnowy Miejscowości Mszanowo	47

Spis rysunków

Rysunek 1	Położenie powiatu nowomiejskiego na tle województwa	8
Rysunek 2	Położenie Gminy Nowe Miasto Lubawskie na tle powiatu nowomiejskiego	9
Rysunek 3	Miejscowość Mszanowo na tle gminy	9
Rysunek 4	Część wsi Mszanowo z lotu ptaka	11
Rysunek 5	Obszaru o szczególnym znaczeniu	13
Rysunek 6	Struktura obszarowa gospodarstw rolnych	14
Rysunek 7	Struktura płci w miejscowości Mszanowo	15
Rysunek 8	Liczba mieszkańców w poszczególnych latach	16
Rysunek 9	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	19
Rysunek 10	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg płci	20
Rysunek 11	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na tle gminy	22
Rysunek 12	Ścianka wspinaczkowa wybudowana w ramach projektu MKIS w Sali gimnastycznej Zespołu Szkół im. Rodu Działyńskich w Bratianie	23
Rysunek 13	Marsz na Grunwald	24
Rysunek 14	LZS Finishparkiet Mszanowo	25
Rysunek 15	Drwęca w okolicach Bratiana	28
Rysunek 16	Dawny dwór	30
Rysunek 17	Dawna gorzelnia	30
Rysunek 18	Zimowy spływ rzeką Wel	34
Rysunek 19	Zimowy spływ rzeką Wel	34